

FEJÉRMEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:		Vidéken:	
Helyben:		1 óra:	1 óra:
1 óra:	1 K.	1 óra:	1-50 K.
3 óra:	3 K.	3 óra:	4-50 K.
6 óra:	6 K.	6 óra:	9- K.
1 évre:	12 K.	1 évre:	18- K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Székesváros tér 1.
 SZÉKESZÉK, 1917.
 Egyes szám: 4 fillér.
 Feltétel: díjazás szerint.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyai Lajos.

A hadikölcsönpapír az adásvételben ép úgy forgalmi értéket képvisel, mint a papírpénz. Mindent vásárolhatnak vele. Még adófizetésnél is elfogadják az állam. E - ivaltsága más értékpapíroknak nincsen meg. Elképesztve a hazafias kötelességtől, e szempontból is okos dolog hadikölcsönt jegyezni. A legkisebb pénzű ember is teljesítheti e kötelességet, hiszen tizenhét koronával már jegyezhet.

A szervezetlen dolgozó nő.

A békekilátások nagyobbdásával a nők munkaköre is figyelemreméltó. A háború ő felsége e kérdésben is fontos kérdést vetett felszínre. Körülbelül három millió dolgozó férfit most a háboruban van lefoglalva: akárhány meghalt.

Ennek dacára a társadalmi gépezet működésben van, a munka folyik az országban, úgy gazdasági, mint kulturális téren. Ki végzi el ezt a sokféle munkát a férfiak helyett? A nagyon öregek és a nagyon fiatalok mellett mindenekelőtt az asszonyok. Nem remélt akaterővel helytállanak a dolgozó nők. De mi lesz velük, a mielőbbi békekötés után, a háboru végén? Átadják-e helyüket újra azonnal a férfiaknak, vagy munkájuk nem lesz-e veszedelmes a férfiak kereseti viszonyaira? Ezek és hasonló kérdések gyakorlati fontosságúak bírnak és helyes elintézésük sok körültekintést követel.

A háborúból visszatérők ugyanis joggal várhatják régi állásuk, fizetésük visszanyerését. A háboruban elesettek és munkaképtelenné váltak hozzátartozó asszonyai szintén jogosan követelhetnek állást, ha annak betöltésére hajlandóságuk, képességük van.

Hasonlóképpen természetes valami, hogy a háborút győzelemhez segítő nőknek továbbra is elegendő munkakalkalmat adjunk és ne fosszunk meg őket a háboru után attól a lehetőségtől, hogy áldásos munkát végezzenek.

Ennek helyes megoldásához mulhatlan szükség van a munkaalkalom és munka szervezésére. Országunk kellő szervezés mellett foglalkoztatni tud minden munkáskezét és minden munkás agyvelét. A szervezetlenség ellenben tétlenségre kárhóztatja száz vagy ezer embernek is munkaalkalmát. A

munkaszervezés terén nálunk még sok a kívánivaló. Pedig maga a munkaközvetítés szervezése már új alkalom több ezer intelligens férfi és asszony számára.

Ugyanez áll a társadalmi foglalkozások minden más ágáról, melyekkel szemben a háboru utáni idő fokozottabb igényekkel lép fel. Ha tehát a nőkben megvannak a képességek azok betöltésére, miért ne érvényesülhetnének mindama foglalkozások terén, melyekre a férfiak s nők egyaránt alkalmasak?

A háboru talán egy téren sem mutatja meg annyira a nő munkaértékét, mint a mezőgazdaságban.

Asszonykéz dagasztotta sültötte a háboruskenyeret, az fogta az eke szarvát és vetette el a magot. Asszonyok lettek gazdaságok vezetői. A nő tehát a

háboru után is feltalálhatja hivatását e téren is, nem ugyan a nagygazdaságok vezetésével, mint inkább egyes különös gazdasági ágak meghonosításánál. Ott van a belterjes kertészkedés.

A nők utbaigazítás, tanítás mellett egyszerű élethivatást találhatnak sok tízezer kertesrűben megművelt föld kezelésénél. Ezek az asszonyok és sok más foglalkozásban működő nők nem a férfiak elöl veszik el a kenyeret, hanem sokat közülök nagyobb, jobb kenyérkeresethez segítenek. A háboru után tehát a munkát és közte a női munkát szervezni kell. A munkássasszony nem ártalmas versenytársa a dolgozó férfinak, hanem lelkiismeretes, gyengéd kisegítője. Mindkettőnek közös ellensége a könnyelműség, a szervezetlenség.

A villamos-per.

Olvasván a Phoebus-per első bírói ítéletét, kérdést intéztem dr. Vermes Mihály ügyvéd urhoz, régi jó barátomhoz, kérve az ő véleményét. Tudvalevő, hogy Vermes drt vezető tekintélynek ismeri el a város közönsége a villanygyár ügyében. A foglalkozott legbehatóbban a szerződéssel s ő volt az, aki annak kirívó hibáit nagy jogi tudásával a lehetőség szerint megkorrigálta. Nagybecsű írását levél alakjában juttatán hozzám. S azt szíves engedély alapján a Fejérmegyei Napló beleegyezésével egész terjedelemben közölhettem:

Főtisztelendő

Bilkei Ferencz városi bizottsági tag urnak!

Kedves barátom!

Félrevertik az újságok a harangokat, mert a villamos pert elvesztettük, — az emberek meg uton utófélen meg akarják feszíteni azokat, kik szerintük a pervesztéséget okozták.

Kérdésem: nem tárnám e fel a helyzetet akként, hogy minden elfogulatlanul ítélkezni akaró tisztán látva az anyagot, maga is helyes véleményt alkotasson a tárgyról?

Minden újság három napig tart, ez lesz ennek a pernek sorsa is. Ezért nem feszítették meg a Wippler-Benoit károkat sem, — mert a negyedik napon — még is feledkeztek a sok százezer korona kárrol, meg az okozóiról is.

A villamos pert elvesztettük azért, mert ezt mi nem nyer-

hettük meg semmi körülmények között.

A kérdés csak a körül forgott, hogy mily fokozatu lesz a marasztalás?

A 25-ös ajánlatnak a közgyűlés által történt el nem fogadása következtében helyzetünk 5-925-ai rosszabbodott a magánvilágítás és a teljes 30-925-ai a közvilágításnál. Valóan, hogy a bíróság már most megállapította a megváltásnál való beszámíthatóságot. Ez nem is fog bekövetkezni.

Az ítéletről azonban — mig az jogerőre nem emelkedik — ne beszéljünk, ezt bizzuk bíróságaink bölcsességére.

Át kérde, ki adott a perre okot? — erre a következő a válaszom: Szerződésünk XII. cikke sze-

rint a bármikori felmondás figyelembe vétele mellett a szerződés legkorábban 1915 dec. 31-én volt felmondható 1917. dec. 31 ikére, — amikor is 1918 jan. 1-én a telep tartozékaival tulajdonunkba ment volna át.

A felmondás kérdésének előkészítésére indítványomra 1915. február havában a közgyűlés kiváló műszaki és egy kereskedelmi szakértőből álló bizottságot küldött ki, s azt munkája közben érte a Phoebusnak a város elöl terjesztett az ajánlata, hogy a bármikori felmondási jogunknak 15 évi felüggesztése elilebében még a régi szerződés egységárait is mérséklj, — millió beruházást eszközöl és részesedésünket is emeli és a teljes ellenőrzését megengedi.

Erre a közgyűlés megbízásából a bizottság kidolgozott egy oly előnyös megállapodást a város javára, a minő előnyöket az egész ország egyetlen szerződése sem mutathat fel.

Hogy fölboruljon ez a városra megbecsülhetetlen előny, egy haragos interpelláció intéztetett a hatósághoz, hogy minő megvalósulás alapján tárgyalta a városi bizottság a Phoebus-ot a szerződés tervezet tárgyában, mikor a város szabádményi akarottól a magát alaposan megutáltatott vállalatól és csakis a megváltást kívánja?

Ennek a beharangozásnak következménye volt aztán az, hogy, mikor Rauscher Béla a műszaki bizottság elnöke, ez a kiváló és csak a város érdekeit szolgáló férfi a közgyűlés elé terjesztette a bizottság egy évi fáradságos és nagy tudásra valló, alapos elaborátumát, a városi hatóság azt terjesztette a közgyűlés elé, hogy:

várospolitikai, iparfejlesztési és pénzügyi szempontból a villanygyár megváltását feltétlenül szükségesnek tartván: a Phoebus-sal újlag megkötendő szerződést, illetve szerződés tervezetét még a tárgyalás alapjául sem fogadjathatja el stb.

hanem — persze most azt várod, hogy:

azonnal fölmondja a szerződést, vagy lépéseket tesz az azonnali

megváltás foganatba vétele végét.

Sajnos, nem tette, hanem a vezetőség — hagyta magát vezetni, mint aki maga sem tudja, hogy merre vezetnie a közönséget.

S miért? — mert arra sem tartotta érdemesnek a közönségi bizottság nagy munkáját, hogy megvizsgálva, abból megállapíthatta volna, mi lesz előnyösebb a városra; az e, ha az ajánlatot elfogadja, vagy pedig várja, hogy miként fog a dolog magától valamerre fejlődni?

Igaz, hogy az egész közönség avertáló van és volt a Phoebus iránt és méltán te is, én is, — de oly ostoba megsemmisíthető, hogy mikor az ajánlatnak elfogadásával biztosítható a városnak a háboru alatt és a háboru utánra az olcsó és jó világitást, továbbá egyszer s mindenkorra kizáró a pereskedést, hogy akkor én magamhoz oly okatlanul rossz legyek s azt mondom, hogy nem kell nekem a jó, mert a Phoebus adja és én haragszom rá, inkább a rosszast választom.

A hatóság még ilyen sem volt. Kötelessége lett volna az ajánlatot fontolóra venni, tanulmányozni és a mérlegre vetve megállapítani azt, hogy előnyösebb-e az a közönségre vagy sem? Ha előnyösnek találta volna, akkor álljon az ingerelt közönség elé és mondja meg neki, hogy tetszésszerűen haragjának is adhat kifejezést, de az ajánlat elfogadása a közönség helyes érdeke. Itt az alkalom, hogy a félkiadott előnyöket magunknak biztosíthatassuk, nem szabad elszalasztani. Azért bíztuk meg, az ahhoz értő szakértőket, hogy azokra és ne a szenvedély sugallta tanácsra hallgassunk és azért dolgoztak egy álló esztendőig ezen az érdemes munkán, hogy legalább arra méltassuk, hogy a kifejtett érveket meglegeljük és számításait figyelemre méltassuk.

De a hatóság ezt nem tette — sajnos — mert azt hitte, hogy a Phoebus ajánlata nem komoly, s a közönség szabadulni akar tőle.

Pedig a Phoebus oly korrekt becsületességgel állta az ajánlatot, mint amily gyalaasatos volt a világitása 1903 január elseje óta, és amennyire sikerült benűnket maga ellen föllingerelni, és amennyire ugrált örömben, mikor szabadult ajánlata alól.

A hatóság azonban nem szabad idegeskedni. Hinderburg dognája szerint az kérések felül, ki győzi az idegeivel.

S megfoghatatlan a kényelmi szempont, amellyel a hatóság ezt az ügyet kezelte, megfoghatatlan az akaratnélküliségesség, mely minden irányzatú befolyásnak felülkerekedését megengedte, anélkül, hogy érdemi vizsgálataba bocsátkozott volna az ügynek, anélkül, hogy lett volna valamely elvi álláspontja.

Mikor a felmondásról volt szó, akkor teljesen közömbössé lett; mikor meggyereztük a bármikor felmondás jogát: várakozó lett az álláspontja. Az olcsó árak mellett a szerződésösszeállítás ellen meghozta a közgyűléssel a megváltási határozatot, úgy,

A diadalmas buvárhajóharc sietteti a háboru befejezését.

Bomladozik az orosz szocialista párt.

As orosz szocialista párt eddigi két csoportja újabb két csoportra oszlott, úgy hogy már összesen négy orosz szocialista párt van. Ezek leginkább egymás ellen küzdenek, egymást marcangolják, nem csekély öröme és haszna az ellenforradalmi irányzatnak.

A görög király sorsa idegenben.

Konstantin volt görög király vasárnap reggel a szicíliai Messinába érkezett, onnan folytatja útját Genna felé. Ott partra szállt és Milanón és a Simpon alaguton át Svájcba megy s ott végleg meg fog telepedni.

A buvárhajó harc sietteti a háboru végét.

Buvarhajóink az Atlanti-óceánon ismét elsüllyesztettek 24 000 bruttótonna hajótöltet és elsüllyesztett hajók között volt a többi között 3 nagy felgyűverezett angol gőzös, ezek közül kettőt torpedózúzóok vétek, a 3475 tonnás Amor angol gőzös 5000 tonna búzával volt tele.

A nyugati küzdelem.

Semmi sem mutatja jobban a nagy angol-francia tavaszi offenzíva meghiusulását, mint az a tény, hogy a nyugati hatalmak propaganda-szolgálatá most, két és fél hónap mulva, még most is ennek az egészben véve katasztrófálisan meghiusult offenzívának gyöngye kezdetbeli sikereit melegíti fel. Ebben az értelemben kell megítélni a június 14-iki délelőtti 10 órai francia szikratáviratot is, amely a német veszteségekről képzelődik. Súlyos veszteségeinkről szózó közlései azonban meg sem közelítik a valóságot.

hogy 1916. decemberben már fel is mondja. Decemberben persze nem a felmondással jött a közgyűlés elé, hanem az áremelésével. Ily céltalan, irány és akaratnélküli kapkodásnak természetesen csak per lehet a vége.

Mikor a szerződéstervezetet iparfejlesztési, pénzügyi és várospolitikai

úras frázisokkal a tanács előterjesztésére tárgyalta a közgyűlés, Rauscher Béla figyelmeztette a közönséget, hogy nyomban fogja az áremelés követni az ajánlat elutasítását; sőt írásos indítványt adtam be arra, hogy ne a fogyasztók és a közönség viselje a felemelt különbözetet, hanem azok, akik most könnyelműen elvetik az ajánlatot; erre Kovács Á. Sándor akkor még nem tb. tanácsos, elkérve a jegyzőtől a beadott indítványt, újból elolvasta és tb. jövőendő belti tanácsosi fölényes mosollyal csak annyit mondott: „iggen ravasz!”

Ha tehát a hatóság okulva a Wipplereken és a Benoidokon, ott szintén drága szakértőket fogadott csak azért, hogy véleményüket ne fogadja el: most az ahhozértök véleménye után indul, nem következzel volna el a per.

A hatóság idegeskedése és vázolt eljárása az oka a pernek. Arra a kérdésre, hogy a közgyűlés helyesen jart-e el akkor, mikor a 25 százalékos ajánlata helyett a dr. Holly féte 20 százalékos ajánlatát fogadta el? az a válaszom: föltétlenül helyesen.

Helyeslem azért, mivel a Phobus akkor már nem tudván a mindenkori felmondás állandó és fenyegető veszélye elől másként menekülni, mindénáron a felmondásra vagy a megváltásra

akarta a még akkor is tétovázó várost kényszeríteni.

De hogyan? Komoly tárgyalást nem volt képes folytatni, az sohasem fejeződött be eredményesen. Idegeskedett a vállalat is. Lejött nagy apparátussal, hogy tanácsléseu fogja igényét előterjeszteni, — nem jelenvén meg törvényszerű számú tag — nem lehetett megtartani a tanácsülést, a megjelentek pedig mereven elutasították az áremelési kérést.

Erre a vagyas bizottsággal tárgyalatok és mivel ebben kereskedők és ügyvédek is voltak, az 50% szállított 35%-ra, utóbb 25%-ra, anélkül, hogy okát tudták volna adni. Hisz ha 75%-on kezd (mint most tette) 80-at hozott volna a hatóság a közgyűlés elé. Ez nem szolid bázis. Hanem az igazságos emelési fókot szakértőre kellett bízni, aki megtudta volna magyarázni a közgyűlésnek azt, hogy miért ép 25%? Mikor a vevő a vásári ruhásboltostól, akitől a 100 forintra tartott ruhát 15 forintért megvette, kijön, először örül, de aztán azt mondja: mégis be vagyok csapva, tizért is oda adta volna, ha tovább alkuszok! Így lehetett a közgyűlés is a 25%-os ajánlattal.

És ha megadta volna a közgyűlés, kicsoda biztosítéka volt, hogy lesz zavartalan világitása? — hisz ha nem lenne katonai feltűnélet alatt a vállalat, most is nyavalyogna szén miatt.

Erről sokat lehetne beszélni. Lehet valaki igen jó bankigazgató, terménykereskedő, vagy ügyvéd, de azt, hogy a háborus konjunkturák hány százalékkal emeltek a villanyvilágítás termelési költségeit: nem okvetlen tudja szabatosan megállapítani, csak úgy egyszerűtálomra. Ily vélemény után pedig a közgyűlés is csak találmora szintén lecsiphet egy pár % ot. Az volt az

ok a közgyűlés határozat hozatalának, hogy a hatóság nem tudván okát adni, hogy a 25% miért fogadandó el helyesnek, mivel ezt nem is kereste: a közönség határozatlan és nyugtalan volt az iránt, nem e lesz 20%-al megfárosítva?

Ha jelen vagyok a közgyűlésen, megkérdeztem volna a tanácsot, hogyan jött ki a 25-ös szám — ha alku eredménye: magam sem acceptálám volna. Azért van a hatóság, hogy a közönség dolgát tassa et, mely nem ér rá arra, hogy minden számolgasson és mérjen. Ez a vezetőség eminens és mulaszthatlan kötelessége, mert ez, az egyetlen hivatása.

Ha megvette ezt a hatóság és a közönség nem hallgat rá: akkor joggal hártja másra a felelősséget, de ha nem tette meg, akkor a közönség ismét — mint a régi rezsim alatt bevált recept szerint — tájékozatlan maradt és az utolsó percben öletszerűen döntött.

Igy aztán neki viszik a közönséget a pörök beláthatatlan sorának, s annak soha sem lesz vége.

Mikor azt indítványoztam, hogy a felmondással egyidejűleg állapodjunk a Phobussal minden a kapcsolatos és függőben levő perek és viták eldöntésére a választott bíróságban: ezt illetékes helyről elleneztek. Megfoghatlan!

Most pedig a per állása után csak annyit mondok, hogy a két évi felmondás utáni megváltást abszurdumnak és a városra rettenetes károsnak tartom és azt hiszem, hogy most már csak az özőnvíz jöhét.

Barátságos üdvözléssel,
dr. Vermes Mihály.

Vermes dr. ur szavaihoz a magam részéről is van némi hozzáadhatóság. Mikor mi Holly Gy.

dr. indítványát elfogadtuk, nem annyira a 20 és 25 százaléki ráfizetésre fektették a súlyt, mint inkább a garanciára és a háboru utáni 2 esztendői kötelezettségre. A Phoebus világitást ígért, mi pedig szenet követeltünk. Mert ígérettel nem lehet világitani, ha nem szénell. Mi azt követeltük, hogy a ráfizetés fejében tartásá be a Phoebus a szerződést, mutassa meg a 3 hónapi tartalékzenet. A következmények nekünk adtak igazat, nemcsak a Phoebus, de még a minden hatalom birtokában levő katonaság sem volt képes a téli hónapokban szenet szállítani. Ezért nem volt világitás.

A másik kikötésünk az volt, hogy a háboru után nem két esztendőig, hanem csak 1917. dec. 31-ig voltunk hajlandók fizetni.

Egyébiránt a helyzet a kérdéses közgyűlési határozat után változott meg. Azóta emelkedett a szén ára több száz százalékkal. Ezt látta a közgyűlés és ezért határozta el egyhangulag; hogy el jogával és megváltja a villanytelepet. És most én kérdezem: miért nem terjesztették a közgyűlés elé a villanytelep megváltására vonatkozó indítványt? Hónapok óta hallom, hogy a tárgyaló város és a Phoebus között csak 50 ezer kor: különbség van, hallom, hogy érthetetlen okok miatt folyton újabb és újabb szakértői véleményeket kérnek, a

A nemzet és ömaga ellen tör az, aki nem jegyez hadikölcsönt, amikor anyagi körülményei ezt nemcsak megengedik, hanem meg is követelik.

helyett, hogy a közgyűlést kérdeznék meg: hajlandó-e megadni a Phoebus követelését vagy visszautasítja?

Ha a közgyűlés egyhangú óhaja szerint megváltotta volna a város állatépületét, beszűnt volna a per, a melynek kimenetelét a legutóbbi hónapokban megváltozott szénárak alapján csak a vak nem látta.

*Bihlei Ferenc,
városi biz. tag.*

HIREK.

— **Katonai kitüntetések.** Az ellenségkel szemben tanusított vitézségük és szolgálatukért a 17. honvédelmi miniszternek Bleier András szakaszvezető az ezüst érdemkeresztjével — Vida Károly tizedes. Biela József és Schneider János népfelkelő a 2. oszt. vitézségi éremmel; Nagy Károly és Dimitru József szakaszvezetők, Fodor Lajos, Fanta József, Kalló Lajos, Kerner Ferenc és Dörmer Frigyes tizedesek, Somodi Lajos, Nagy József, Minkovics József, Ródeli János, Kovács N. János, Fehér József, Juhász Ferenc és Keiszl Imre őrvezetők, Márton László, Malai István, Horváth István, Zerza József, Dobai Vince, Freud József, Takács János, Kander Péter, Lencse Ferenc, Magyarvári István, Márkúsz Ferenc, I. Steindl Miklós, Sturm Henrik, Hengli János, Balázs János, Nedics Ferenc, Veninger István, Moskovics József, Kis József, Mosberger János, Orbán Gyula, Nagy József III. Horváth István II. Veisz Antal, Kiss József, Török János, Kurucsai András, Farkas István, Menyhardt István, Abraham Mihály, Csantiz György, Tóbiás József, Volgyi József, Rutanda László, Kárád István, Klucsik Mihály, Kapinya Gábor, Hollósi István, Heltay Árpád, Vajda Vince, Csalma Tivadar, Yarga István, Haidinger István 17-es honvédek a bronz vitézségi éremmel lettek kiüntetve.

— **Az új belügyminiszter Székesfehérvárhoz.** Ugron Gábor belügyminiszter a következő levelet küldte Székesfehérvárnak:

Ó Császári és Apostoli kir. Felsége 1917. évi június hó 15-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem belügyminiszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Amidőn erről szives tudomást végeztem, egyáltalán melegen üdvözölöm a helyről a törvényhatóságot, amelynek közéleti és közigazgatási értékeit közvetlen tapasztalataim nyomán rendkívül nagyrabecsülöm.

Ezért az előttem álló nehéz és felelősségteljes munkában legelőbb támogatást látom a háború kemény tűzpróbáján osztatlan elismerésre méltóított sikerrel átesett törvényhatóságban és a közigazgatási tisztviselőiben. Készséges közreműködésükre számítva, teljes bizalommal fordulok a törvényhatósághoz

és a közigazgatási tisztviselőkhöz azzal a kéréssel, hogy engem a közügyekkel szemben tanusított hagyományos, lelkes odaadásukkal támogatni és ezzel a közigazgatásra váró nagyfontosságú feladatokat sikeres megoldáshoz segíteni sziveskedjenek.

— **Az új pénzügyminiszter levele.** Gratz pénzügyminiszter Fejérvármegye közigazgatási bizottságához a következő levelet intézte:

Ó Császári és apostoli királyi Felsége folyó évi június hó 15-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem m. kir. pénzügyminiszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A midőn a m. kir. pénzügyminiszterium vezetésének a legmagasabb intézkedés folytán történt átvételéről a közigazgatási bizottságot értesítem, nehéz kötelességeim és felelősségem tudatában van szerencsém a közigazgatási bizottság tisztelt tagjait, ismert hazafias érzületükbe helyezett bizalommal felkérni, hogy hivatalos működésem érvényesítésében a törvények s i keres fogantatásaira körül engem odaadó készséggel támogatni sziveskedjenek.

— **A főispáni szék betöltése.** Székesfehérvár és Fejérvármegye főispáni székének betöltésével napról-napra újabb kombinációk jelennek meg az újságokban. Eddig körülbelül négy öt tekintélyes megyebeli földesurak neve került forgalomba a főispáni kinevezéssel kapcsolatban. Mindez természetesen csak találgatás és semmi hivatalos alapja nincsen. Ezzel a főispáni szék betöltésének megemlékezését megelőzi. Jóformán tudjuk már, hogy ki lesz az új főispán, a kinevezésig azonban nevet nem közlünk.

— **Papi értekelést** lesz ma, csütörtökön d. u. 5 órakor a szeminárium földszinti helyiségében, s azon Csöngegy Gyula c. kanonok, a kath. egyesületek egyh. felügyelője fog megbeszélést tartani az egyesületi tevékenységről. Kérjük a városi papság megjelenését.

— **Záróvizsgálat.** A helybeli felső kereskedelmi iskola kapcsolatos női kereskedelmi szaktanfolyam szóbeli záróvizsgálata f. hó 26-án — kedden — délelőtt 10 órakor lesz. E vizsgálatra az igazgatóság ez uton hívja meg azokat az érdeklődő kereskedőket akik ilyen szaktanfolyamot végeztek növendékeket már alkalmaztak, vagy a jövőbe alkalmazni óhajtanak. A vizsgálatot a megjelent kereskedőkkel tartandó megbeszélés követi, s azon a résztvevőket előadhatják abbéli tapasztalataikat, amelyeket vagy a felolty vizsgálat, vagy a már végzett növendékek alkalmazása körül szerettek és amely tapasztalatok a szaktanítás érdekében hasznosíthatók volnának.

— **Emelkednek a Phoebus-részvények.** A Phoebus részvények sorsával egy alkalommal a Fejérvármegyei Napló részletesen foglalkozott. Most e jeles társaság részvényei újból beszélgetnek magukról. A fővárosi lapokban a következő szerénykedő hírcske kért napvilágot: a Phoebus villamos részvénytársaság részvényeinek értéke a megnyert székesfehérvári per után emelkedett. No hát persze, hogy gratulálunk ehhez az óriási szenzációhoz és szerencséhez.

— **Szeszt kaptunk.** A földmi felvételei miniszter 3490 liter szeszt adott Székesfehérvár részére. A szesz szétosztásáról hivatalos hírdetmény gondoskodik s azt a Fejérvármegyei Napló holnap közli.

— **A zöldséges bolt árai** A Fejérvármegyei Napló megírta, hogy a Bathiány uradalom szerződéses zöldségjélek árusítása szerdán megkezdődött a régi városi boltban. A termények árait a hatóság állapította meg. Az első vásárlások a közönség a legnagyobb ámulattal és meglepődéssel azt tapasztalta, hogy a hivatalos árak a piac áraival egyenlők, azokkal, amelyeket a kofák altruistikus érzéke állapít meg. Reméljük, hogy ez valami végzetes tévedésen alapszik, különben egyáltalában nem fogunk a zöldséges bódékért rajongani.

— **Német fiut fogadtak.** Egyelőre csak a száraz tényit közöljük. Ismeretes a kultuszminiszterium rendelete, hogy a hazafias és lelkes diákjainkat hazánálj fel a nagy nyári szünet alatt a mezőgazdaságban. A hazafias diákságnak kétszer se kellett említeni a hazafias intézkedést. Vállalkozott a mezőgazdasági munkákra. Örömmel, lelkesedéssel vállalkozott. E lelkes fiuk közé tartozik a székesfehérvári fogalmazás egyik növendéke is.

Német lelkészesnek tanjuk meg most a nyilvánosságra hozni. A mi diákunk Káltárcza Lebach Károly bérletébe ment, illetve csak akart menni a nyári vakációra. Ép, háromszor volt kün a bérleten, még végre ott találta a bérlet s megegyeztek. Junius 14-én kellett a helyet elfoglalni. A mi diákunk ei is foglalta. Junius 15-én már munkában volt. de csak pár óráig, mert a segédtiszt lóháton, utánna ment a földre s jelentette a bérlet újabb intézkedését, hogy elmehet szépen haza. Nincsen már szükség reá, mert német diákok fog alkalmazni. A diákunk erre természetesen hazajött. Szóval a német diák előbbre való mint a magyar fiu. Ha nem így van, cáfolja meg a bérlet ur. Igazán örömmel fogadják a cáfolást, mert őszintén szölvá nagyon rosszul esik magyar szivünknek lelkünknek az ilyen eset, amikor azt kell hallanunk, hogy a német diákok eléje helyezik a saját vérünknek.

— **Ne sirjatok — városi házi leányok.** mert egyelőre nem nektek kell perkál formaruhába járatok és sima frizurát viselnetek. A mi városunk nem oly szigorú. Egyelőre még Arad városi házi leányainak az a spártai parancs, hogy perkál formaruhát hordjanak és sima frizurát viseljenek, a parfümöt pedig mellőzzék.

— **A gazdaközönséget érdekeli.** A gazdakör választmánya felhívja azokat a gazdákat, akiknek aratómunkásokra van szükségük, hogy szükségüket f. hó 15-ig jelentésük be a gazdasági munkabizottság mellé beosztott Bajó Sándor honvédelmi hadnagyhoz, s az a hadifoglyomunkások kirendeléséről gondoskodni fog.

— **A Székesfehérvári Zenekedvelők Egyesülete.** Junius 24-én d. e. 11 órakor, határozatképtelenség esetén fél 12 órakor a Zeneiskola helyiségében (Ferenc József tér 10 sz.) rendes közgyűlést tart.

— **A bicskel álhadnagy.** A minap Bicskén letartóztatott Fried Henrik nevű álhadnagy az ottani Aranka gőzmalomnak nem igazgatója, hanem felügyelője volt. A nagytöltő szélhámos a katonai rendőrség átadta a budapesti főkapitányságnak, s ott letartóztatták. Csalás, sikkasztás és okirathamisítás miatt folyik ellene az eljárás.

— **Szeplő, májolt, pörpénés,** arcisztatlanság ápolására biztos hatású szer a „Korona tejkrém” (ezelőtt Crème de Laktine), és az párszori használat után az arcot bársónysimává és hófehérré teszi. Egy kis tegely 1:20 K. Nagytegyel 2 K. Kapható Szűts Róbert gyógyszerárban.

— **Bojtorján hajszesz korpásodás,** hajhullás ellen; üvege 2 korona, Kapható Szűts Róbert gyógyszerárban. **Köhögés ellen** kitűnően bevált háziszser a Störk-pasztilla. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert Károly király téri gyógyszerárban.

APRÓHIRDETÉSEK.

Egy borjas tehén eladó Szedert utca 17. szám.

Hat középiskolát végzett tanuló szünderé bármennyű állást elfoglal. Cim a kiadóban.

Két kocsi felvesznek a Haggenmacher sörtelepén.

Salak (les) nagy mennyiségben kapható az Árpád fürdőben.

Egy családl házat keresek megvételre. Lövéde-utca, Burtelep környékén. Cim a kiadóhivatalban.

Egy ház kiadó Kecskemét 5. sz. alatt. Két istállóval, két szobával, egy konyhával és mellékfeliséggel. Tudakozódni Kecskemét 15. sz. a.

Veszünk pergetett mézet legmagasabb napi árrban. Kérünk mennyiség megjelölésével ajánlatot Strausz Testvérek, Székesfehérvár, Simor utca 23.

Utcai és placi árusításra magas jutalék mellett elárúsítók keresetnek. Tizennyeg éven felüliek jelentkezhetnek a kiadóhivatalban.

Nemes krizantim-palánta különböző szintű fajtaiból kapható: Széchenyi-utca 26.

Finom kárpitos munkákat Márton Károlynál rendeljen. Házhoz is elmege rendelésre. Árak bási a legolcsóbbak. Bank-

Székesfehérvár sz. kir. város gazdasági munkabizottságától

Hatósági hirdetmény.

Az aratási munkákat zavartalan menetének biztosítása tárgyában.

Ezennel közhírré teszem, hogy mindazon gazdák, akiknek a bekövetkező aratási munkáknál segédeirőre van szükségük, ebbeli igénylésüket folyó hó 25-ig bezárólag a városi hivatalos órák alatt (d. e. 8—12, d. u. 2—5-ig) annál is inkább jelentsék be Bajó Sándor főhadnagy, beosztott tiszt úrnál, (Szógyény Marich ház) mert az elkésztett bejelentések, tekintettel a munkaerő hiányára figyelembe vehetők nem lesznek.

Székesfehérvár 1917 évi jun. hó 19-én.

Dr. Saára Gyula
polgármester elnök.

Székesfehérvár szab. kir. város polgármesteről.
5956/1917. szám.

Hatósági hirdetmény

Az üzemek és vállalatok készülékei fémanyagának hadicélokra való leszerelése tárgyában.

A m. kir. miniszterium 628/1917 számú rendeletét (udomásulvétel és szoros alkalmazkodás végett azzal teszem közzé, hogy mindazok ellen, kik rendelkezéseit be nem tartják vagy azt akár mulasztásból, vagy hanyagságból, akár pedig szándékosan megszegik, a legszigorubb kihágási eljárás fog megindulni.

Székesfehérvár 1917. évi június hó 13-án.

Dr. Saára Gyula
polgármester

A m. kir. miniszterium 628/1917 számú rendelete üzemek és vállalatok készülékei fémanyagának hadi célokra való leszereléséről.

A m. kir. miniszterium a háboru esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendelí:

1. §.

Mindenmely ipari és egyéb üzem birtokosa köteles megengedni, hogy üzemi készülékeinek, gépeinek és berendezéseinek részéből, olomból, ónból és ezek ötvözetekből, ugyintén nikkelből álló anyaga az alábbiaknak szerint hadi célokra leszereltesse, valamint köteles megengedni, azt is, hogy üzeme oly más rendszerre alakíttassék át, amely átalakítás útján az üzemből a fent említett fémeket ki lehet vonni.

Ha az előbbi bekezdésben meghatározott fémanyagokat tartalmazó oly készülékekről, gépekről vagy berendezésekről van szó, amelyek nélkülözhetetlenek, ezeket amennyiben a jelen rendelet másként nem intézkedhetik, más anyagok felhasználásával pótolni kell.

2. §.

A jelen rendelet 1. §. ban meghatározott fémanyagokat, azok birtokosa, ha csak az 5. §. másodikk bekezdése szerint az anya-

goknak a katonai igazgatás által való leszerelése nem rendeltetett el, a jelen rendelet intézkedéseitől függetlenül a Magyar szent korona országai fémközpontja részvénysaságnak elidegenítheti.

A közforgalmu vasutaknak 1. §-ban meghatározott anyagainak szabadkézből csak a kereskedelmiügyi miniszter előzetes engedélye szerinti való igénybevételéhez a kereskedelmiügyi miniszter előzetes engedélye szükséges.

3. §.

A magyar királyi miniszter az ügykörök szerint érdekelt miniszterekkel egyetértőleg a 1. §-ban felsorolt fémanyagoknak hadi célokra való igénybevételét és e végből leszerelését (pótlását), illetőleg az üzemrendszer átalakítását elrendelheti, ha az üzemépületeknek lényeges átalakítása, az üzemteljesítő képességének és a jövedelmezőségnek csökkentése nélkül megtehető.

Az, hogy az igénybevételek, a jelen §. első bekezdésében megállapított feltétellel fém forognak e, bizottsági eljárás alapján kell megállapítani. Ha azonban az eset természetéből vagy hasonló esetekben már megejtett bizottsági eljárás alapján a magyar királyi honvédelmi miniszter az ügykörök szerint érdekelt miniszterekkel egyetértőleg az igénybevétel feltételeinek fenforogását beigazoltnak látja, a bizottsági eljárást mellőzheti.

4. §.

A magyar királyi honvédelmi miniszter által esetenként alakítandó bizottság áll;

a.) a törvényhatóság első tisztviselőjéből, vagy helyetteséből mint elnökből;

b.) a katonai igazgatás képviselőjéből;

c.) az ügykörök szerint érdekelt miniszterek képviselőjéből.

A bizottsági tárgyalásra két szakértőt kell meghívni, az egyik szakértőt a magyar királyi honvédelmi miniszter, a másikat a magyar királyi kereskedelmiügyi miniszter az érdekt szakterületek vagy érdekképviselők javaslata alapján küldi ki.

A szakértő, ha meg felelketve nincs, a bizottság elnökének kezébe esküt, vagy ha eskü vállalási meggyőződésével ellenkezik, eskü helyett ünnepélyes fogadást tesz.

Közlekedési vállalatokra vonatkozólag a jelen § ban említett a bizottság helyett a m. kir. vasuti és hajózási felügyelőség, a katonai igazgatás és a pénzügyminiszter képviselőjének bevonásával jár el.

A bizottság elnöke az üzem birtokosát a bizottsági tárgyalás idejéről előre értesíti. A birtokos vagy annak képviselője a bizottság tárgyalásán esetleg saját szakértővel megjelenhetik és észrevételeit előadhatja.

Az érdekeltet kötelesek a bizottsági eljárásához szükséges összes adatokat a bizottságnak rendelkezésre bocsátani.

A bizottságnak nyilatkoznia kell arról, hogy az igénybevett anyag pótlása szükséges-e, hogyan és milyen anyagból kell a pótlást készíteni, lehet e az üzemet más rendszerre átalakítani, a ha igen milyen rendszerre, mennyi idő szükséges a pótlás vagy átalakítás elkészítéséhez, és felszereléséhez

ilyen fémmennyiség nyerhető leszerelés, pótlás, illetőleg átalakítás által s végül, hogy a leszerelés, pótlás vagy átalakítás előre-fáthatólag mekkora költséget okoz.

A bizottsági eljárásról jegyzőkönyvet kell felvenni és azt a magyar királyi kereskedelmiügyi miniszterhez kell beküldeni.

Az érdekelt fél, ha a bizottság határozatával szemben indokolt aggályai vannak, külön véleményt jelenthet be. Ezt a külön véleményt a jegyzőkönyvhöz csatolva szintén-fél kell terjeszteni.

5. §.

Ha a m. kir. honvédelmi miniszter a 2. §. értelmében a hadi célokra való igénybevétel elrendelési, igyidejűleg az érdekelt felet záros határidőn belül az iránt való nyilatkozásra szólítja fel, hogy az a magyar királyi honvédelmi miniszter által megállapított időn belül saját maga hajlandó és milyen feltételek mellett hajlandó az igénybevett anyagot leszerelni, illetőleg amennyiben pótlás szüksége a pótlást is elkészíteni.

1. Az igénybevett fémanyagok beszállítására határidőt tűz ki. Amennyiben ez 'anyagok a kitűzött határidőn belül be nem szállítanak, ezen határidő lejártá után az anyagok minden pótlás nélkül, a katonai igazgatás által leszerelhetők.

2. Intézkedik az iránt, hogy a fémek kiszérése, a pótolókatrészek elkészítése és felszerelése a katonai igazgatás által eszközöltessék.

Minden esetben eltekintve attól az időtől, smely a leszerelési, kicserélési vagy építési munkák végrehajtására feltétlenül szükséges, a munkálatokat a rendes üzem megzavarása nélkül kell végrehajtani.

Időszakos üzemeknél ezen munkálatok az üzemszünet idején hajthatók végre.

6. §.

A tétítés, ha erre vonatkozólag pékes meggyezés nem jött létre vagy a magyar királyi honvédelmi miniszter által közzeleendő tétítési tételek vagy a 4. §. szerinti összeállítandó bizottság eljárása alapján kell megállapítani. A tétítés megállapítása végett kiküldött bizottságot a pénzügyminiszter képviselőjével kell kiegészíteni. A birtokos és a szakértők meghallgatására vonatkozólag a 4. §. határozmányai irányadók.

A tétítés nagyságát abban az esetben, ha a leszerelést az üzem birtokosa végzi, az igénybevett tárgy értéke alapján a szerelési költségek hozzászámításával kell megállapítani.

Ha a leszerelés hatósági uton történik, a birtokosnak tétítéssel a leszerelendő üzemi berendezések bizottságilag megállapított értéke jár. Ha a pótlás hatósági uton történik, ennek költségeit a megállapított tétítési összegből le kell számítani. Ha ezek a költségek a félnek járó tétítést meghaladják, a költségtöbblet a katonai igazgatást terheli.

Az e rendelet szerinti járó tétítésen és pótláson kívül egyéb igény nem támasztható, így nevezetesen az igénybe vett tárgyak későbbi visszaállításra sem követelhető.

7. §.

Az állam és állami intézmények birtokában levő üzemek vagy közlekedési és egyéb vállalatok tekintetében, ide értve, a magyar királyi államvasutak kezelése alatt álló magán vasutak is, külön intézkedés történik.

8. §.

Aki e rendelet alapján kiküldött bizottság eljárásához szükséges adatokat rendelkezésre nem bocsátja, az elvállalt leszerelési és pótlási munkákat szándékosan egyáltalán nem vagy késlekedve teljesíti, vagy a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezések alá nem esik, kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfehérvári államrendőrség területén pedig a magyar királyi államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

Horváth Szlavonországekban e kihágás miatt az ott érvényes jogszabályok szerint hivatott hatóságok járnak el.

9. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe, Hatálya Horváth Szlavonországekra is kiterjed.

Budapest, 1917. évi május 22.

Gróf Tisza István sk.
m. kir. miniszterelnök.

Uránia színház.

Szerdán és csütörtökön,
június hó 20 és 21 én:

Szívek játéka

Egy szép asszony regénye
4 felvonásban.

A FÉRJ HELYETT

Vigjáték 3 felvonásban.

Rendes helyárak.

Előadások fél 7 és fél 9 órakor.

Apolló - színház.

Szerdán és csütörtökön
június 20 és 21-én

Főúri filmszenzáció!

HELLE HERCEGNŐ.

Filmregény 5 felvonásban.

A főszerepben: Haella Moja.

Kiegészítő műsor!

Előadások fél 7 és fél 9 órakor,

Rendes helyárak.

Pénteken, szombaton és vasárnap

A FALUROSSZA.

Medgyaszay Jenő személyes felléptével!